

According to findings, the adolescent mothers in the experimental group had a higher maternal role attainment success score than the control group with a statistical significance ($p < .05$). Grandmothers supported the adolescent mothers in terms of emotion, value appraisal, information and instruments. Based on the findings, the researcher recommends nurses in the Postpartum Department provide knowledge and support postpartum maternal role attainment.

บทนำ

การประสบความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดา สามารถประเมินได้จาก 1) ความรู้สึกผูกพันระหว่างมารดาและบุตร 2) ความสามารถและความมั่นใจในบทบาทการเป็นมารดา และ 3) ความพึงพอใจในการเป็นมารดา^{4, 5} ความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดามีทั้งหมด 4 ระยะ ประกอบด้วย 1) ระยะเตรียมตัวสู่บทบาท (Anticipatory) จะเกิดในระยะตั้งครรภ์ มารดาจะเกิดการจินตนาการบทบาทตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ 2) ระยะแสดงบทบาทตามรูปแบบ (Formal) จะเริ่มเมื่อบุตรคลอดออกมาแล้ว มารดาจะเรียนรู้พฤติกรรมจากผู้ที่มีประสบการณ์หรือได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่น 3) ระยะพัฒนาบทบาทเป็นของตนเอง (Informal) มารดาจะเรียนรู้และตัดสินใจด้วยตนเอง เลือกในสิ่งที่ดีเกี่ยวกับการดูแลบุตร 4) ระยะแสดงเอกลักษณ์เป็นของตนเอง (Personal or Maternal identity) มารดาจะยอมรับและแสดงบทบาทการเป็นมารดาอย่างมั่นใจและพึงพอใจในบทบาทการเป็นมารดาของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะ 4 สัปดาห์หลังคลอดเป็นระยะสำคัญที่มารดาต้องใช้ศักยภาพและความสามารถระดับสูงในการดำรงบทบาทการเป็นมารดา⁵ สำหรับมารดาวัยรุ่นที่มีข้อจำกัดในการดำรงบทบาทการเป็นมารดา เนื่องจากมารดาวัยรุ่นยังไม่มีความพร้อมด้านวุฒิภาวะและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลบุตร² ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับบทบาทการเป็นมารดาของสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น มารดาวัยรุ่นจึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากแหล่งต่างๆ⁶ ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อความสำเร็จและความมั่นใจในการแสดงบทบาทมารดา⁷

จากการศึกษาแหล่งให้การสนับสนุนทางสังคมพบว่า มารดาวัยรุ่นหลังคลอดจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากพยาบาลประจำหอผู้ป่วยหลังคลอด ประกอบด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวหลังคลอดและการดูแลบุตร

8/15/59 BE 9:57 AM

8/15/59 BE 9:57 AM

แนวคิดของรูบินและเมอร์เซอร์^{24, 25} ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้ค่า CVI = 0.67 ประกอบด้วยข้อคำถาม 23 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกผูกพันระหว่างมารดาและบุตร จำนวน 6 ข้อ ความสามารถและความมั่นใจในบทบาทการเป็นมารดา จำนวน 8 ข้อ และความพึงพอใจในบทบาทการเป็นมารดา จำนวน 9 ข้อ เป็นข้อความทางบวก มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) คือ ข้อความนั้นตรงกับ
ความรู้สึกหรือการกระทำมากที่สุด

เห็นด้วย (4 คะแนน) คือ ข้อความนั้นตรงกับ
ความรู้สึกหรือการกระทำผู้ตอบมาก

ไม่แน่ใจ (3 คะแนน) คือ ผู้ตอบไม่แน่ใจว่าข้อความ
นั้นตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำหรือไม่

ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) คือ ข้อความนั้นไม่ตรงกับ
ความรู้สึกหรือการกระทำของผู้ตอบมาก

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) คือ ข้อความนั้น
ไม่ตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำของผู้ตอบมากที่สุด

คะแนนรวมทั้งหมดของแบบสอบถามความสำเร็จ
ในบทบาทการเป็นมารดาอยู่ระหว่าง 23 - 115 คะแนน แบบ
วัดได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงของข้อคำถาม ใช้วิธีการ
หาความเชื่อมั่นภายใน จากผู้ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 57 รายได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค
(Alpha Cronbach's coefficient) = 0.92

การพิทักษ์สิทธิและมาตรการคุ้มครองด้าน
จริยธรรม

โครงการวิจัยได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้รหัสโครงการ เลขที่ IRB-NS 2014/251.1709 วันที่ 17 กันยายน 2557 และจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรมแพทยทหารบก รหัสโครงการ Q015q/57 วันที่ 2 กันยายน 2557 หลังจากนั้น ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ และอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินโครงการ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยขอให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ณ หอผู้ป่วย
สูติกรรมสามัญ และแผนกห้องตรวจผู้ป่วยนอกแผนกสูติ-
นรีเวชวิทยา ตึกพัชรกิติยาภา โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
ทุกวัน โดยเริ่มเก็บข้อมูลในกลุ่มควบคุมจนครบทุกชั้นตอน
ตามจำนวนที่กำหนด หลังจากนั้นจึงเริ่มเก็บในกลุ่มทดลอง
โดยชั้นตอน มีดังนี้

กลุ่มควบคุม โดยใน 24 ชั่วโมงหลังคลอด ผู้วิจัย สัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลและให้ผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล และดูแลให้ได้รับการพยาบาลตามปกติ จาก พยาบาลประจำหอผู้ป่วยสูติกรรมสามัญ ซึ่งจะได้รับความรู้เรื่อง การดูแลตนเองและบุตรหลังคลอด การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา การอาบน้ำบุตร การคุมกำเนิด เป็นรายกลุ่มตามจำนวนมารดา ที่มีในแต่ละวัน หลังจากนั้นก่อนกลับบ้านมารดาวัยรุ่นจะได้รับ การให้คำแนะนำ เตรียมวางแผนการดูแลตนเองและบุตร ก่อนจำหน่ายกลับบ้านและได้รับการติดตามดูแลหลังจากออกจาก โรงพยาบาลโดยเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่ประจำ โครงการส่งเสริมสุขภาพสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น และเมื่อมารดา วัยรุ่นมารับบริการตรวจหลังคลอด 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูลโดยให้มารดาวัยรุ่นตอบแบบวัดความสำเร็จใน การดำรงบทบาทการเป็นมารดา ใช้เวลาประมาณ 10 - 20 นาที

กลุ่มทดลอง โดยใน 24 ชั่วโมงหลังคลอด ผู้วิจัยสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลและให้ผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และดูแลให้ได้รับการพยาบาลตามปกติ จากพยาบาลประจำหอผู้ป่วยสูติกรรมสามัญ ซึ่งจะได้รับความรู้เรื่องการดูแลตนเองและบุตรหลังคลอด การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา การอาบน้ำบุตร การคุมกำเนิด เป็นรายกลุ่มตามจำนวนมารดาที่มีในแต่ละวันและผู้วิจัยดำเนินการตามการให้ความรู้และการสนับสนุนมารดาวัยรุ่นนครศรีธรรมราชและยาย ประกอบด้วย 2 กิจกรรม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กิจกรรมการให้ความรู้และฝึกทักษะบทบาท

การเป็นมารดา รูปแบบการให้ความรู้ โดยผู้วิจัยส่งเสริมให้มารดาวัยรุ่นมีความรู้และมีความมั่นใจในการปฏิบัติบทบาทการเป็นมารดา และส่งเสริมให้ยายเข้ามาให้การสนับสนุนมารดาวัยรุ่นในเรื่องการเลี้ยงดูบุตร เพราะยายเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและเป็นผู้มีประสบการณ์มาก่อนในการเลี้ยงดูบุตร ดังนั้นในการให้ความรู้ ผู้วิจัยจะให้ความเคารพและยอมรับในประสบการณ์ มีการจัดกลุ่มให้ยายฟังความรู้ร่วมกับมารดาวัยรุ่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับในประสบการณ์

ทำให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้น มีเนื้อหาดังนี้

- 1) การสร้างสัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร
- 2) การรับรู้และตอบสนองความต้องการของทารก
- 3) การเลี้ยงดูบุตร

ได้แก่ การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา การทำความสะอาดร่างกายบุตร การขับถ่ายของบุตร การห่อตัว การนอนหลับ การตรวจสุขภาพและการรับวัคซีน การป้องกันอันตรายหรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับบุตร เป็นต้น โดยใช้โปรแกรม power point และวีดิทัศน์ ประกอบการบรรยาย หลังจากนั้นผู้วิจัยแจกคู่มือและซีดีแก่ผู้ร่วมวิจัยทุกคน

2. กิจกรรมการให้ความรู้และฝึกทักษะแก่ยาย

ในการสนับสนุนมารดาวัยรุ่นหลังคลอด ผู้วิจัยให้ความรู้ แก่ ยายเกี่ยวกับความสำคัญ ชนิดของการสนับสนุนและ หลักการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน และจัดกิจกรรมให้ มารดาวัยรุ่นและยายแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับความ ต้องการ การสนับสนุนจากยายของมารดาวัยรุ่น และสิ่งที่ยาย คาดหวัง ในการแสดงบทบาทการเป็นมารดาของมารดาวัยรุ่น ในการเลี้ยงดูบุตร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเทคนิค การสื่อสารทางบวก เพื่อเป็นการเสริมสร้างการสื่อสารเพื่อการ สนับสนุน ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ความเข้าใจที่ตรงกัน และการสนับสนุนที่สอดคล้องกับความต้องการของมารดาวัยรุ่น พร้อมฝึกทักษะการสนับสนุนโดยวิเคราะหจากสถานการณ์ ตัวอย่าง เพื่อให้ยายเกิดความมั่นใจและเตรียมความพร้อมยาย ในการสนับสนุนมารดาวัยรุ่นหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

หลังจากนั้นก่อนจำหน่ายกลับบ้าน ภายในระยะเวลา 24 - 48 ชม. หลังคลอด ผู้วิจัยเยี่ยมมารดาไว้รุ่นและพบยาย เพื่อประเมินปัญหาในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาและ ทบทวนความรู้ ทักษะในการเลี้ยงดูบุตร ช่วยแก้ไขความรู้ และการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่าย กลับบ้าน พร้อมทั้งกระตุ้นยายให้การสนับสนุนมารดาไว้รุ่น ในการดำรงบทบาทการเป็นมารดา และมีการโทรศัพท์ติดตาม เยี่ยมทุกสัปดาห์ จำนวน 4 ครั้ง เพื่อประเมินปัญหา อุปสรรค ในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาและให้คำแนะนำ พร้อมทั้ง กระตุ้นยายให้การสนับสนุนมารดาไว้รุ่นอย่างต่อเนื่อง โดย บันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ หลังจากนั้นเมื่อมารดา ไว้รุ่นมารับบริการตรวจหลังคลอด 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูลโดยให้มารดาไว้รุ่นตอบแบบวัดความสำเร็จใน การดำรงบทบาทการเป็นมารดา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติด้วย The Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอ้างอิงวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาของกลุ่มต่างๆ ด้วยสถิติ Independent t - test ได้กำหนดค่าความเชื่อมั่นทางสถิติไว้ที่ 0.95

ผลการศึกษา

ในระหว่างการศึกษาผู้ร่วมวิจัยได้ยุติการเข้าร่วมวิจัย 3 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 1 ราย เนื่องจากย้ายไปตรวจ หลังคลอดที่ต่างจังหวัด 1 ราย ในส่วนของกลุ่มทดลองมี 2 ราย เนื่องจากย้ายไม่ได้อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันจนครบ 4 สัปดาห์ หลังคลอด 1 รายและย้ายไปตรวจหลังคลอดที่รพ. อื่น 1 ราย ดังนั้นจึงเหลือกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 57 ราย โดยแบ่งเป็น กลุ่มควบคุมจำนวน 29 ราย และกลุ่มทดลอง จำนวน 28 ราย

1. กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 16 -19 ปี มากที่สุด มารดาวัยรุ่นในกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ย 17.60 ปี (SD = 1.23) และมารดาในกลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย 16.80 ปี (SD = 1.51) มารดาวัยรุ่นในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีระดับการศึกษา สูงสุดอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด (ร้อยละ 55.20 และ 53.60 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่เป็นสถานภาพคู่/อยู่ด้วยกัน กับสามี (คิดเป็นร้อยละ 79.30 และ 78.60 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ/นักเรียนนักศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 62.10 และ 57.10 ตามลำดับ) และส่วนใหญ่รายได้ครอบครัว เฉลี่ยต่อเดือน $\leq 10,000$ บาท (คิดเป็นร้อยละ 89.70 และ 82.10 ตามลำดับ) และที่มาของรายได้ส่วนใหญ่มาจากบุคคลอื่น ได้แก่ บิดามารดา สามี ญาติ (คิดเป็นร้อยละ 69.00 และ 78.60 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่มีลักษณะครอบครัวคล้ายคลึงกันเป็น ครอบครัวขยาย (คิดเป็นร้อยละ 100 และ 89.30 ตามลำดับ) และไม่เคยมีประสบการณ์การเลี้ยงดูทารก (คิดเป็นร้อยละ 69.00 ร้อยละ 78.60 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้ และคำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารก (คิดเป็นร้อยละ 75.90 และ 71.40 ตามลำดับ)

2. ลักษณะของยายที่เข้าร่วมการวิจัย มีอายุตั้งแต่ 32 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.60 โดยยายในกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ย 43.40 ปี (SD = 5.14) และยายในกลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย

3. มารดาวัยรุ่นครรภ์แรกกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาเท่ากับ 94.10 คะแนน (SD = 9.08) และกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาเท่ากับ 103.79

คะแนน ($SD = 5.48$) โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาในระยะ 4 สัปดาห์หลังคลอด กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .00$) และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่ามารดาวัยรุ่นในกลุ่มทดลองมีคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาด้านความรู้สึกผูกพันระหว่างมารดาและบุตร ด้านความสามารถและความมั่นใจในบทบาทการเป็นมารดา และด้านความพึงพอใจในบทบาทการเป็นมารดาสูงกว่ามารดาวัยรุ่นในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .00, p = .00, p = .03$ ตามลำดับ) ดังตารางที่ 1

คะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา	กลุ่มควบคุม (29 ราย) Mean ± SD	กลุ่มทดลอง (28 ราย) Mean ± SD	t - test	p - value
ด้านความรู้สึกรักผูกพันระหว่างมารดาและบุตร	23.10 ± 3.29	26.29 ± 1.74	-4.53	.00
ด้านความสามารถและความมั่นใจในบทบาทมารดา	30.83 ± 3.39	35.00 ± 2.52	-5.25	.00
ด้านความพึงพอใจในบทบาทการเป็นมารดา	40.14 ± 4.99	42.50 ± 2.83	-2.20	.03
คะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา	94.10 ± 9.08	103.79 ± 5.48	-4.89	.00

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มารดาวัยรุ่นครรภ์แรก หลังคลอดที่ได้รับการให้ความรู้และการสนับสนุนมารดาวัยรุ่น และยายมีคะแนนเฉลี่ยความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็น มารดามากกว่ามารดาที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การให้ความรู้และการสนับสนุนมารดา วัยรุ่นครรภ์แรกและยาย เริ่มตั้งแต่ในระยะเวลาหลังคลอดบุตร 24 ชม. แรก เป็นระยะที่มีการดาวัยรุ่นหลังคลอดจะได้รับคำแนะนำ จากบุคคลอื่นและเลียนแบบพฤติกรรมในการดูแลบุตรจากผู้ที่มีประสบการณ์¹⁶ ดังนั้นการให้ความรู้และฝึกทักษะการเป็น มารดาแก่มารดาวัยรุ่นร่วมกันกับยายของบุตร เกี่ยวกับ การเลี้ยงดูบุตร เช่น การเช็ดตัว การอาบน้ำ การห่อตัว การอุ้มบุตร การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา เป็นต้น และการส่งเสริม สัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร ร่วมกับการรับรู้และตอบ สอนต่อความต้องการต่างๆ ของบุตร เมื่อมารดาวัยรุ่นได้รับ ความรู้และฝึกทักษะบทบาทการเป็นมารดา โดยให้ความรู้และ

หลังจากนั้นมีการประเมิน ทบทวน การให้ความรู้ และการสนับสนุนมารดาวัยรุ่นและยาย ในระยะ 24 - 48 ชม. หลังคลอดหรือก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ในระยะนี้ มารดาวัยรุ่นยังคงได้รับความรู้ คำแนะนำ จะเริ่มเรียนรู้บทบาท การเป็นมารดาด้วยตนเอง^{15, 16} เมื่อมารดาวัยรุ่นได้รับการเตรียม บทบาทการเป็นมารดาเมื่อกลับบ้าน ทำให้มารดาวัยรุ่นได้รับความรู้ คำแนะนำ และฝึกทักษะบทบาทการเป็นมารดาอีกครั้ง ในระยะหลังคลอด เป็นการทบทวนความรู้ให้กับมารดาและ ช่วยสร้างความมั่นใจในบทบาทการเป็นมารดา และได้รับการ ชมเชยจากพยาบาลและยายเมื่อมารดาวัยรุ่นปฏิบัติได้ถูกต้อง ทำให้มารดาวัยรุ่นเกิดความรู้สึกมีกำลังใจ รู้สึกภาคภูมิใจใน

2. ด้านการวิจัยการพยาบาล ควรมีการศึกษาวัยัยเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดาของมารดาวัยรุ่นในกลุ่มอื่นๆ เช่น มารดาวัยรุ่นที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องหรือใช้หัตถการช่วยคลอดต่างๆ หรือมารดาวัยรุ่นที่มีภาวะแทรกซ้อนภายหลังคลอด หรือทารกมีภาวะผิดปกติหลังคลอด เป็นต้น

1. Department of Health, Ministry of Public Health Thailand (Internet). Statistical Office of Public Health : Monitoring the situation of teenage pregnancy. [Cited 2014, Aug, 11]. Available From : <http://bps.moph.go.th/>
2. Mercer, R. T. The relationships of developmental variables to maternal behavior. *Research in Nursing Health*. 1986b; 9 : 25-33.
3. Mercer, R. T. First-time motherhood : experiences from teens to forties. New York : Springer; 1986a.
4. Mercer, R. T. The relationship of age and other variables to gratification in mothering. *Health Care for Women International*. 1985a; 6 : 295-308.
5. Mercer, R. T. *Becoming a mother : Research on maternal identity from Rubin to the present*. New York : Springer; 1995
6. Parnkasem S. Effect of a self-efficacy Enhancement and Social Support Program on Exercise Behavior Among Pregnant Women. *Journal of The Royal Thai Army Nurse*, 2013; 14 (2) : 35-47. (In Thai)
7. Mercer, R. T. A theoretical framework for studying factors that impact on the maternal role. *Nursing Research*. 1981; 30 : 73-77.

8. Areekul W. Adolescent health care and supervision (1st Ed.) Bangkok : Department of pediatrics Phramongkutklao Hospital and College of Medicine; 2010. (In Thai)
9. Serisathien Y. Factor Influencing Role Function Adaptation of Pregnant Adolescents. [Ph.D.'s thesis]. Bangkok : Mahidol University; 2000. (In Thai)
10. ChaiYoYong R. The Effects of Supportive Educative Nursing System on maternal Role Attainment of First-time Adolescent Mother [Master's thesis]. Bangkok : Mahidol University; 2001. (In Thai)
11. NungAli S. The effect of using the perceived self-efficacy promoting program on child rearing behavior during postpartum period of first-time adolescent mothers. [Master's thesis] Bangkok : Chulalongkorn University; 2004. (In Thai)
12. Phanthufak M. The Effect of a Maternal Role Promoting Program on Maternal-Infant Attachment, Maternal Role Satisfaction Competency in Infant Behavioral Learning and Infant Growth. Rama Nursing Journal. 2008; 15 (2) : 149-161. (In Thai)
13. Srisomboon A. The effect of A Maternal Role Promoting Program on Maternal Role Attainment in Adolescent Mothers With Unplanned Pregnancy. Journal of Nursing Science. 2010; 29 (2), 74-81. (In Thai)
14. Srisawat S. Effect of Promoting Grandmothers' Role in Providing Breastfeeding Support for First-time Mothers. [Master's thesis]. Bangkok : Mahidol University; 2009. (In Thai)
15. Warren, P.L. First-time mother : Social support and confidence in infant care. Journal of Advanced Nursing. 2005; 50 (5) : 479-488.

16. Mercer, R. T. The process of maternal role attainment over the first year. *Nursing Research*. 1985b; 34 : 198-204.
17. Fingfeld, D.L. Clarification of Social support. *Journal of Nursing Scholarship*. 2015; 37 (1) : 4-9.
18. House, J. S., Umberson, D., & Landis, K. R. Structures and Processes of social support. *Annual Reviews of Sociology*. 1988; 14 : 293-318.
19. National Statistical Office of Thailand (Internet). Bangkok: Monitor the situation of children and women. Multiple Indicator Cluster Survey (MICS) 2012. [Cited 2014 April10], Available from : http://service.nso.go.th/nso/web/article/article_62.html.
20. Mercer, R. T. Model of maternal role attainment. Paper present at the International Research Conference, The Council of Nurse Researchers and The American Nurses Association Los Angeles, California; 1991
21. Hattakitpanichakul K. Teaching Program Involving Husbands' Participation : Its Impact on Teenage Mother's Post-Childbirth Maternity Adjustment. *Thai Journal of Nursing council*. 2011; 27 (4), 84-95. (In Thai)
22. Lertakayamanee J. Clinical Research. Bangkok : Phaisansin Printing; 2000. (In Thai)
23. Phumonsakul S et.al. Development of maternal role attainment scale (MRAS) : revised short form and psychometric characteristics. *Journal of Nursing Science*. 2003; 22 (1), 28-38. (In Thai)
24. Rubin, R. Attainment of the maternal role part1. *Nursing Research*. 1967a; 16 (3) : 237-245.
25. Rubin, R. Attainment of the maternal role part1. *Nursing Research*. 1967b; 16 (4) : 342-346.
26. PhromChaisa P. Effect of Social Support Enhancement on Maternal Role Among Adolescent Pregnant Women. *Nursing Journal*. 2014; 41 (2) : 97-106. (In Thai)
27. Carmen Solomon-Fears, Teenage Pregnancy Prevention : Statistic and Programs, Congressional Research Service, April 2012 : 1-3.